

רעיונות יסוד בספר יהושע / ברוריה בן-דוד (וייס)

א. כיבוש הארץ אינו אלא התגשמות ההבטחה לאבות (א, ו).
ה' מהלך בקרב מחנה ישראל (ג, י).
ה' נותן את יושבי הארץ בידי ישראל (ו ב; ח א; י ח מב; יא ו; כא מא; כג ג י; כד יב).
ה' מונע מישראל ניצחון כשאינם עושים רצונו (ז י-יב).

ב. האחריות הקולקטיבית
עכן בן כרמי מעל בחרם ועל כל עדת ישראל ה' קצף. לא החוטא בלבד מת בעונו.
רבים מבני ישראל נפלו בחרב אנשי העי (פרק ז).
אנשי המשלחת בראשותו של פנחס בן אלעזר שראו בבניין המזבח כוונת פילוג אמרו
לשבטי עבר הירדן המזרחי. לא רק בכם יחרה אף ה' כי אם בכל העם (כי ישראל ערבים
זה לזה).
הם מוכנים להצטמצם ולהפריש חלק מנחלותיהם לאחיהם שבעבר הירדן המזרחי
(פרק כב יח-כ).
גם בימינו אנו קולטים עולים. חלקם באים בגלל סבלם בארצות מוצאם).

ג. הרעיון של קדושת השבועה לנכרים, המחייבת את ישראל אפילו במקרים חריגים.
שבועת המרגלים לרחב, שלא יתנו להמית את רחב ובני ביתה בבואם לכבוש את יריחו
(פרק ב). "ואת רחב ואת בית אביה ואת כל אשר לה החיה יהושע ותשב בקרב ישראל
עד היום הזה" (ו כה).
הגבעונים החליטו לכרות ברית עם ישראל בערמה. מנהיגי ישראל האמינו כי מארץ רחוקה
באו. כרתו עמם ברית ונשבעו לא להשמידם. כאשר נתגלתה התרמית קיים יהושע את
השבועה אשר נשבעו לגבעונים להחיותם. הוטל עליהם לשמש שואבי מים וחוטבי עצים
לעדה ולמזבח ה' (פרק ט).

ד. חילול שם שמים באומות עקב כישלונם של ישראל ומפלתם.
לאחרי שבני ישראל לא הצליחו ללכוד את העי בהסתערותם הראשונה (ז ב-ה).
יהושע שלא ידע על מעלו של עכן בחרם התלונן לפני ה', ובדומה למשה (במד' יד יג
ואילך) דואג לשמו של ה' המחולל בגויים. "ומה יעשה לשמך הגדול?"

ה. קידוש שם ה' בעולם בתוקף הצלחתם של ישראל ועקב תשועתם (ב ט-יא; ד כב-כד; ט
ט-י).
רחב אומרת למרגלים שאין בידה שום ספק שהם ינצחו. ה' כבר גזר לתת להם את הארץ.
נמס לבם של כל יושבי הארץ מפניהם. דעתה של רחב מיוסדת על מה ששמעה בדבר
הנפלאות שעשה ה' אלקי ישראל לעמו. רחב מודה "כי ה' אלקיכם הוא אלקים בשמים
ממעל ועל הארץ מתחת" (ב ט-יא).
לאחר מעבר הירדן: "ויאמר אל בני ישראל לאמר אשר ישאלון בניכם מחר את אבותם
לאמר: מה האבנים האלה? והודעתם את בניכם לאמר: ביבשה עבר ישראל את הירדן הזה,
אשר הוביש ה' אלקיכם את מי הירדן מפניכם עד עברכם, כאשר עשה ה' אלקיכם לים סוף,
אשר הוביש מפנינו עד עברנו, למען דעת כל עמי הארץ את יד ה' כי חזקה היא. למען
יראתם את ה' אלקיכם כל הימים" (ד כב-כג).

הגבעונים אמרו ליהושע: "מארץ רחוקה מאד באו עבדיך לשם ה' אלקיך, כי שמענו שמעו ואת כל אשר עשה במצרים. ואת כל אשר עשה לשני מלכי האמרי אשר בעבר הירדן, לסיחון מלך חשבון ולעוג מלך הבשן אשר בעשתרות" (ט ט-י).